

De Heks

Brave New Books

Derde druk 2021 © Geert Fokkens

Coverfoto: © G.J. Fokkens

ISBN: 978-94-021-9933-8

Uitgever: Brave New Books (onderdeel van Singel Uitgeverijen, Amsterdam)
www.bravenewbooks.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet, of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

GEERT FOKKENS

Uit de serie

RP-Westerlee

De Heks

Proloog

“Dank u voor uw uiteenzetting, collega Rademaker. Als er verder geen vragen zijn dan lijkt het mij nu het ogenblik om een tijdschema op te stellen.”

Aan het woord was hoofdinspecteur Brouwer, de recherchechef van de Groningse politie. De man die hij bedankte was echter geen lid van de Gemeentepolitie. Opperwachtmeester Douwe Rademaker was groepscommandant van de Rijkspolitie en als zodanig het hoofd van de groep Ernstige Delicten van de districtsrecherche. Met een hoofdknik en een vaag glimlachje beantwoordde hij Brouwers opmerking en rangschikte de papieren van waaruit hij zojuist zijn betoog had gehouden.

Hoewel het nog behoorlijk guur was voor de tijd van het jaar was het in de vergaderzaal van het hoofdbureau van politie warm en benauwd. Dat werd mede veroorzaakt doordat een aantal van de aanwezige rechercheurs niet in staat bleek om hun nicotineverslaving voor de duur van de bespreking te onderdrukken. De ruimte zag blauw van de rook.

De zaak waarover die zondagmiddag in deze mistige ruimte werd vergaderd betrof een aantal binnenschippers die fraudeerden met hun vrachtbrieven en de belastingen. Daarnaast werd er op grote schaal gesmokkeld. In principe was het een zaak van de Gemeentepolitie Groningen, maar omdat de zaak nogal omvangrijk bleek en zich uitstrekte tot ver buiten het gebied van de gemeente Groningen was de Rijkspolitie erbij betrokken geraakt. Er was een gezamenlijk onderzoeksteam opgezet waar onder andere de Rijkspolitie te Water aan meedeed. Maar toen een maand later plotseling een van de schippers vermoord werd gevonden werd ook de groep ED van Douwe Rademaker erbij gehaald. Vanaf dat moment had Douwe bijna ongewild de regie van het onderzoek naar zich toe getrokken. En dit niet zonder succes.

De afgelopen week had hij en zijn team de zaak afgerond en het was nu tijd om tot arrestaties over te gaan. En daarbij was het weer een belangrijke factor.

1963 stond nu al bekend als het jaar met de strengste winter sedert de Tweede Wereldoorlog. Hij had zelfs een Elfstedentocht opgeleverd. En die winter duurde lang. Begin maart waren de meeste rivieren, vaarten en grachten nog dichtgevroren. Zelfs nadat de vorst eindelijk was geweken duurde het nog weken voordat de scheepvaart weer enigszins op gang kon komen.

Het feit dat de betrokken schepen nu nog vastlagen in het ijs, maar waarschijnlijk niet lang meer, was een van de redenen waarom op deze zondagmiddag een grote actie werd voorbereid. De komende nacht zou het gaan gebeuren en hoofdinspecteur Brouwer stond op van de tafel om een tijdschema uit te werken.

Hij ging voor een schoolbord staan en tekende daarop een verticale lijn. Bij het eerste dwarsstreepje schreef hij: 01.00 uur RP te Water. “Op dat moment wordt de ‘Hillegien’ geënterd, die in de binnenhaven van Hoogezand ligt, ”verklaarde

hij, “ik zal hiervoor contact opnemen met onze collega’s van de gemeentepolitie van Hoogezand-Sappemeer voor eventuele ondersteuning.”

Hij tekende weer een streepje en schreef daarbij 01.15 uur.

Toen een klopje op de deur van de vergaderkamer. Een hoofdagent in uniform stak zijn hoofd om de hoek en vroeg: “Is brigadier Martens aanwezig?”

“Ja, hier,” stak een enigszins gezette man aan de tafel zijn hand op.

“U dient zich onmiddellijk te melden bij uw ME-peloton, op last van de commandant,” deed de hoofdagent hem mee.

Geïrriteerd keek Brouwer naar de verstoorder van de vergadering. “Wat is er aan de hand?”

“Er zijn ongeregeldheden in de stad,” verklaarde de hoofdagent een beetje timide want hij begreep dat hij op een uiterst ongelegen moment binnenkwam.

“Ongeregeldheden? Wat bedoel je, man?” Brouwer keek alsof hij de bringer van het slechte nieuws onmiddellijk wilde stenigen.

“Neem me niet kwalijk, meneer. Maar vanmiddag was de voetbalwedstrijd GVAV-Ajax in het Oosterpark¹ en Ajax heeft verloren. En nu maken allerlei Ajaxsupporters amok in de binnenstad. Er is besloten om de ME in te zetten.”

Brouwer zuchtte. “Ga maar, Martens. Ik neem aan dat dat Amsterdamse gajes voor vanavond de stad is uitgejaagd. Meld je daarna maar weer bij mij, dan praat ik je wel bij over wat we voor de rest van de actie hebben besproken.”

Martens stond op en liep naar de deur. Een andere rechercheur riep naar de hoofdagent: “En Remco, wat is de uitslag?”

“Vier-twee voor GVAV,” antwoordde deze.

“Geweldig! Sla die goddeloze Amsterdammers voor rot, Rens!”

Martens zwaaide vrolijk terug voordat hij Remco door de deur volgde.

“Mooi,” vervolgde Brouwer ongeduldig, “kunnen we nu weer even serieus zijn?”

En hij ging weer verder met het uitstippelen van de tijdslijn.

Douwe had gedurende deze korte intermezzo meewarig geglimlacht. Hij was waarschijnlijk de enige in het vertrek die niet veel ophad met voetbal.

Sinds de reorganisatie na de oorlog had elk groot politiekorps een eigen Mobiele Eenheid. Eigenlijk is het een andere naam voor wat vroeger de Oproerpolitie heette, maar het komt eigenlijk op hetzelfde neer. De ME is een slapende eenheid die alleen in actie komt wanneer er calamiteiten zijn. Dan worden de manschappen opgeroepen uit alle geledingen van het korps, zoals de uniformdienst, de recherche en de verkeersdienst. Deze mensen hebben naast hun gewone werk een ME-taak. Brigadier-rechercheur Rens Martens was kennelijk ook zo’n ME-er.

Ook de Rijkspolitie had een ME en Douwe werd daar ruw aan herinnerd toen hoofdinspecteur Brouwer voor de tweede maal in zijn betoog werd gestoord door dezelfde hoofdagent.

---

¹ Oosterpark = het stadion van GVAV

“Wat nu weer?” vroeg hij op kwaadaardige toon aan de arme boodschapper.

“Ja, sorry meneer, maar ik heb een bericht voor opperwachtmeester Rademaker.”

Douwe stak zijn hand op en hij wist al wat Remco zou gaan zeggen.

“U wordt verzocht om contact op te nemen met uw districts bureau. Met luitenant De Jong om precies te zijn”

Douwe slaakte een diepe zucht, verontschuldigde zich en liep achter de hoofdagent aan.

Hij had er slechts tien minuten voor nodig om met zijn eigen Volkswagen Kever vanaf het hoofdbureau naar het districts bureau van de Rijkspolitie te rijden.

Er gold een ongeschreven wet dat calamiteiten altijd voorrang hadden op het overige politiewerk, tenzij het werk waarmee je bezig was een calamiteit op zich was. De geplande rechercheactie voor die nacht was weliswaar erg belangrijk maar niet echt een calamiteit. En hoewel Douwe de laatste weken deze zaak in de praktijk had getrokken was het in principe een zaak van de Gemeentepolitie Groningen. Verder kon de geplande actie ook zonder hem worden uitgevoerd. Dus zat er voor hem niets anders op dan gehoor te geven aan de order om zich bij zijn ME-onderdeel te melden.

Maar dat was niet zijn belangrijkste zorg. Bovendien ging hij ervan uit dat de assistentie die zij moesten verlenen aan de ME van de Gemeentepolitie niet zo lang zou duren, hoogstens totdat de voetbalvandalen de stad hadden verlaten. Dan kon hij meteen weer teruggaan naar het hoofdbureau om samen met Brouwer de actie te coördineren, zoals oorspronkelijk de bedoeling was.

Nee, zijn ongerustheid betrof iets anders, of beter gezegd: iemand anders.

Hij had zijn werk bij de ME altijd als een welkome afwisseling ervaren op zijn overige politiewerk. Want researchewerk is niet, zoals veel boeken en televisieseries willen doen geloven, enerverend en spectaculair. Natuurlijk doen er zich af en toe wel eens spannende momenten voor, vooral bij arrestaties van gevaarlijke criminelen. Maar het overgrote deel van het werk bestaat uit papierwerk wat op het bureau moet worden gedaan en het meeste veldwerk beperkt zich doorgaans tot het observeren en volgen van verdachte personen; veel voetenwerk, niet zelden onder slechte weersomstandigheden. Uiterst vermoeiend en vaak ook erg saai. Ook de vele verhoren worden in de meeste gevallen op het bureau gedaan.

Daarom keek hij altijd weer met plezier uit naar de oefendagen die hij eens in de twee maanden had met zijn ME-peloton. Echter drie maanden geleden had zijn peloton een nieuwe commandant gekregen. Een jonge blaag die rechtstreeks van de politieacademie was gekomen en nog geen enkele praktische ervaring met politiewerk had. Maar, zoals zo vaak, wilde deze jonge officier zich laten gelden bij zijn ondergeschikten. Dat zette metten kwaad bloed bij de vaak zeer ervaren en geroutineerde mannen waarvan de meeste bovendien gemakkelijk zijn vader hadden zijn.

En bij Douwe al helemaal! Want naast zijn goede reputatie als rechercheur had hij ook minder plezierige trekjes. Hij was wars van allerlei regeltjes en protocollen die hij overbodig vond omdat die hem in zijn werk hinderden. Hij had weinig respect voor meerderen, vooral voor degenen die hun rang en status belangrijker vonden dan hun werk. En het ergste was dat hij dat dan ook heel duidelijk liet merken, want hij was een man die geen blad voor de mond nam.

Diverse keren was hij aangesproken op zijn gedrag en zelfs al eens disciplinair gestraft. Hij had echter het geluk dat zijn directe chef, het hoofd van de districtsrecherche kapitein Bil Zijlstra, hem de hand boven het hoofd hield en vaak een goed woordje deed bij de districtscommandant, kolonel Van Bueren. En zowel Van Bueren als Zijlstra wisten dat hij in de meeste gevallen eigenlijk gelijk had. Het ging echter alleen om de doorgaans directe manier waarop hij zich uitsprak. Zij maanden hem om zich wat in te tomen al was het alleen maar omdat zij hun beste rechercheur niet wilden verliezen. En hij had zijn best gedaan en dat volgehouden totdat drie maanden geleden die jonge snotneus zo nodig zijn pelotonscommandant moest worden.

In de normale omgang had hij weinig met luitenant De Jong te maken, want diens officiële functie was plaatsvervangend hoofd van de afdeling comptabiliteit op het district. Maar tijdens de laatste oefening moest hij wel met hem samenwerken en hij was verbijsterd door de ronduit stompzinnige wijze waarop deze knul leiding dacht te moeten geven aan het peloton. En het feit dat hij daarbij ook nog behoorlijk op zijn strepen ging staan dreef hem tot het uiterste en hij had de grootste moeite gehad om zich in te houden. Zichzelf kennende beseftte Douwe dat hij dat niet lang zou volhouden. Dit moest wel een keer fout gaan met alle gevolgen van dien, daar kon je op wachten. Sindsdien overwoog hij serieus om bij de districtsleiding een verzoek in te dienen om te mogen worden ontheven van zijn ME-taken.

Maar zover was het nu nog niet en het peloton moest nu werkelijk in actie komen. Dat had hij nog maar één keer eerder meegemaakt en dat was al weer twee jaar geleden. Het betrof toen een protestbijeenkomst van een groep jonge Zuid-Molukkers die uit de hand dreigde te lopen. Het liep toen met een sisser af, mede dankzij het tactische optreden van hun toenmalige commandant.

Maar dat was juist wat hem nu beangstigde. Hij had weinig of geen vertrouwen in de tact van de nieuwe pelotonscommandant, eigenlijk vertrouwde hij hem nergens in.

Hij was inmiddels bij het districts bureau gearriveerd. Hij sloot zijn Kever af en ging het gebouw binnen om zich om te kleden in ME-tenu. Hij zou wel zien wat er van komt, dacht hij met enige berusting. Hij vond de actie voor de komende nacht belangrijker.

De ME mocht dan gereorganiseerd zijn, de uitrusting stamde nog uit de tijd van daarvoor. Het tenue was zelfs voor die tijd nogal ouderwets. Een blauwe overall met daarover een blauwe legerjack. Zwarte halfhoge laarzen en een helm van een model dat het leger vóór de oorlog gebruikte, die was alleen maar in

politieblauw geschilderd en bood verder weinig bescherming. Verder een lange wapenstok en een rond rieten schild dat geen enkele bescherming bood wanneer er met bijvoorbeeld vuurwerk of molotovcocktails zou worden gegooid omdat het dan meteen in brand zou vliegen.

Zo uitgerust betrad hij de garage waar de ME-voertuigen stonden. En daar ging het eigenlijk al meteen fout.

De mannen van zijn peloton stonden al opgesteld en luitenant De Jong hield juist een toespraak. Hij onderbrak zijn betoog toen Douwe zich bij zijn collega's voegde.

“Waar kom jij vandaan, Rademaker?” vroeg hij op de bestraffende toon waarop een schoolmeester een leerling aanspreekt die te laat op school komt.

Dat schoot Douwe meteen verkeerd. “Dat gaat je geen moer aan,” blafte hij terug.

Een paar van de jongens schoten in de lach en heel even was De Jong van zijn stuk gebracht.

“Rustig, orde,” riep hij en zich toen tot Douwe wendend: “Niet zo brutaal, Rademaker. Ik heb het recht te weten waarom je nu pas binnen komt terwijl je al een half uur geleden bent opgeroepen.”

Douwe keek hem spottend aan. “Doe niet zo belachelijk. Wanneer ik deze zondag van huis had moeten komen zou ik er nog niet eens zijn geweest.” Hij woonde namelijk in Hoogezand.

“Maar je komt niet van huis,” constateerde De Jong, “je was dus in dienst. Je had hier dus op tijd kunnen zijn!”

“Ik vind niet dat het jou iets aangaat en ik ben ook niet bevoegd om het jou te vertellen. En als je het desondanks zo nodig wil weten dan neem je maar contact op met mijn chef, dat is kapitein Zijlstra zoals je weet!” Douwe deed zijn best om zijn stem zo rustig mogelijk te laten klinken, maar innerlijk kookte hij van woede. “Kunnen we nu ter zake komen? Want volgens mij staan we onze tijd te verkletsen.”

De Jong dacht even na hoe hij hierop zou reageren, maar gaf zich toen gewonnen. “Ik spreek je er later nog wel over.” Hij draaide zich naar de anderen die grijzend stonden toe te luisteren. “Goed, waar waren we gebleven?”

Tien minuten later waren ze in drie donkerblauwe Renault-busjes onderweg naar het station van Groningen. Hun opdracht was om de opstandige voetbalsupporters naar hun trein te begeleiden en te zorgen dat zij zonder problemen instapten. De ME van de Gemeentepolitie zou er dan voor zorgen dat deze heethoofden naar het station werden geleid zonder dat zij al te veel schade zouden aanrichten.

Dat laatste lukte heel behoorlijk. Het ging pas fout op het station toen luitenant De Jong het met zijn peloton moest overnemen.

Hij had alle mannen aan het eind van het perron opgesteld. Luid joelend liepen de eerste groepen Ajax supporters het perron op waarlangs hun sneltrein naar

Amsterdam klaarstond. Maar een aantal supporters liep de andere kant op, naar de andere perrons. De Jong had dat niet voorzien en kwam er dus te laat achter dat hij die toegangen had moeten bewaken. Hij herstelde de fout door twee groepen ieder onder leiding van een opperwachtmeester er naar toe te sturen om de supporters naar het juiste perron te dwingen.

De groep van Douwe bleef achter bij de trein. Een veel te kleine groep, vond Douwe meteen.

En dat bleek dan ook. Want het duurde een poosje voordat alle supporters in de trein zaten. En in die tijd begon een groepje ongeduldige heethoofden, duidelijk onder invloed van alcohol, in één van de coupés amok te maken. Eén van de ruiten van de trein sneuvelde en het glas vloog over het perron en de naastliggende rails. Een luid gehuil steeg op vanuit de trein. Een zenuwachtige conducteur ontvluchtte de trein en rende in de richting van de politiemannen.

“Ze breken de boel af!” schreeuwde hij naar De Jong.

“Oké, Rademaker,” zei De Jong, “ga naar binnen met je groep en breng ze tot bedaren.”

Douwe keek hem verbijsterd aan. “Met mijn kleine groep? Heb je geen versterking achter de hand?”

“Je hebt je orders, Rademaker,” zei De Jong koel, “zo gauw ik versterking krijg stuur ik ze achter je aan!”

Douwe keek hem even aan, bedacht zich toen en riep naar zijn jongens: “Kom op. We gaan!”

Ze gingen de trein in, maar het effect werkte averechts. Toen de politiemannen de coupé binnendrongen begonnen de vanden zich als leeuwen te verdedigen. Er werd geschreeuwd, geschopt en geslagen. En in een mum van tijd vielen er een aantal gewonden waaronder twee van Douwe’s eigen mensen. Ondanks dat zij met hun wapenstukken er vol op in hakten dreigden zij tegen de woedende overmacht het onderspit te delven. Zij moesten zich terugtrekken maar in de herrie kon Douwe zich niet verstaanbaar maken. Hij bracht zijn politiefluit naar de mond en liet hem drie keer snerpen voordat hij aandacht kreeg van zijn mensen. “Eruit!” beval hij. Hij wees naar de twee gewonde collega’s. “Neem hen mee!”

Toen Douwe’s groep weer op het perron was beland begreep De Jong pas dat het niet goed zat. Hij regelde dat de andere groepen meteen ter ondersteuning naar de trein kwamen. En ook een groep van de Gemeentepolitie had begrepen dat het niet goed ging en bood meteen assistentie aan. Zo werd eindelijk de rust hersteld en kon de trein vertrekken.

Nadat ambulances de gewonden hadden afgevoerd keerden de pelotons terug naar hun kwartieren. In Douwe’s geval was dat het districtsbureau.

Hij was ziedend en onderweg zat hij zich bijna letterlijk op te vreten. Toen ze dan eindelijk in de garage waren liep hij met grote stappen en een rood hoofd op De Jong toe. “Onverantwoordelijke klootzak, die je bent!” briede hij.

De Jong keek hem geschokt aan. “Wat zei je daar?”

“Dat je een klootzak bent!” riep Douwe. “Waar haal je de gore moed vandaan om je mannen zo in gevaar te brengen? Ben je wel goed wijs?”

De Jong was helemaal wit geworden. “Hou je een beetje in, Rademaker,” stamelde hij. Hij haalde diep adem en probeerde zich te hernemen. “Ik pik dit niet, Rademaker,” begon hij.

“Oh nee?” schreeuwde Douwe terug. “Je doet maar. Wat mij betreft kan jij de kolere krijgen!”

Met grote passen was hij weggelopen. Boos had hij zich omgekleed en zijn tenue in de kast gepropt. Daarna had hij drie keer adem gehaald voordat hij weer helder kon denken. Hij schudde zijn hoofd. Toen zocht hij zijn autosleutels en vertrok naar het hoofdbureau van de Gemeentepolitie om alsnog de actie te begeleiden.

Hoofdstuk 1

“Douwe, je moet bij De Jong komen.”

Douwe Rademaker hing net zijn jas aan de kapstok. Hij keek de recherchekamer rond. Het was opvallend stil geworden. Iedereen zat hem aan te gapen.

De man die net gesproken had stond nog in de deuropening. Hij was de enige die in uniform was. Zijn beste vriend hier op het districtsbureau, opperwachtmeester Hilbert Santema.

Hij keek hem aan en knikte. “Eerst even een kop koffie. Daar ben ik aan toe.”

De hele nacht had hij doorgehaald. Iets wat de laatste tijd nogal vaak voorkwam, zeker na zijn echtscheiding. Maar hij kon met tevredenheid terugkijken op het resultaat.

De politieactie was voor de binnenschippers als een volkomen verrassing gekomen en ze hadden iedereen kunnen arresteren die op hun verlanglijstje stond. De bende was in zijn geheel opgerold.

Maar nu kwam natuurlijk dat andere probleem. Het geval dat zich vóór die actie had afgespeeld. Op het station van Groningen.

Vermoeid lurkte Douwe aan het plastic bekertje. Toen het leeg was wierp hij het in de prullenbak. “Nou, dan ga ik maar even.”

Terwijl hij de trap opliep naar de eerste verdieping waar de afdeling comptabiliteit was gevestigd liet hij die gebeurtenissen nog eens de revue passeren. Hij begreep heel goed dat hij fout zat. Hij had zich nooit zo moeten laten gaan. Maar nu hij erover nadacht begon hij toch weer kwaad te worden. Hij schudde zijn hoofd. Rustig aan, jongen, maande hij zichzelf.

Voor de deur van De Jongs kamer bleef hij staan. Hij haalde nog eens diep adem en klopte aan.

“Binnen.”

Luitenant De Jong zat achter z'n bureau in zijn nog vrijwel nieuwe uniform. Hij zat heel interessant te doen met een stapel dossiermappen.

Douwe kende dat spelletje al jaren en werd er koud noch warm onder. Ongevraagd ging hij zitten en sloeg de jonge officier gade.

Blijkbaar had die de illusie dat deze lagere in rang wel netjes voor zijn bureau zou blijven staan totdat hij zich verwaardigde het woord tot hem te richten.

Douwe zag het aan de wenkbrauwen die zorgelijk opgetrokken werden, maar hij en ging gewoon verder met het spelen met de mappen.

Het was duidelijk dat deze jongeman, een joch bijna, Douwe nog niet kende. Hij dacht werkelijk dat hij een psychologische oorlog kon beginnen tegen deze doorgewinterde rechercheur die meer wist van psychologie dan de meeste docenten in dat vak op de Groningse universiteit. Als je zo'n spelletje speelt komt alles aan op timing. De Jong was net iets te lang bezig met het keurig op stapel leggen van de mappen en deed dat op zo'n knullige manier dat Douwe er bijna om moest lachen.

Douwe stond op. “Wel, als je dan toch geen tijd voor me hebt ga ik maar weer.”

“En waar denk je heen te gaan, wachtmeester?” De Jong deed zijn uiterste best om z’n stem ijzig te laten klinken maar zijn ogen drukten ontzetting uit over deze door hem niet verwachte zet.

“Aan het werk natuurlijk. Ik heb het druk. Bovendien is het opperwachtmeester, adjudant.” Dat ‘adjudant’ sprak Douwe met nadruk uit en met voldoening zag hij de jonge officier kwaad worden.

“Ik maak wel uit of je het druk hebt, Rademaker. Ga zitten!”

Douwe bleef staan. “Dat maak je helemaal niet uit. Wij hadden vannacht een belangrijke actie en ik heb nu een afspraak met de officier van justitie en je weet dat die niet van wachten houdt.”

Dat sneed hout want Douwe zag de verschrikte blik van De Jong. Iets rustiger zei die: “Ik zal ter zake komen en het hangt van jou af hoe lang het duurt en ik stel het op prijs wanneer jij je meerdere met ‘u’ aanspreekt.”

Douwe, nog steeds staand met zijn handen in z’n zakken, haalde zijn schouders op. “Oké, als jij het ook doet.”

De Jong liep rood aan. “Wanneer ik je een dienstorder geef verwacht ik niet dat je er voorwaarden aan stelt, Rademaker. Ik vind dat je wel wat meer respect voor je meerderen mag tonen. Je weet heel goed dat het tegen de regels is om je superieuren in de omgang tijdens de dienst ongevraagd te tutoyeren.”

Douwe ging voor het bureau staan en keek op de jonge luitenant neer. Zijn stem was zacht maar snoeihard. “Als je mijn respect wil hebben zul je die moeten verdienen en verder herinner ik je eraan dat die regel omgekeerd ook geldt. Of hebben ze op de academie vergeten dat jou te vertellen. Ik stel het zeer op prijs dat je daar rekening mee houdt, want ik heb niet met jou in de dezelfde klas gezeten! Ben ik duidelijk genoeg?”

De Jongs jonge ziel was nu zwaar geschokt en hij zat nu als een vis naar adem te happen.

Douwe profiteerde ervan. “Nou, hoe zit het? Komen we nog ter zake? Anders ga ik echt weg!”

“Ga nu eens een keer zitten, Rademaker!” Zijn stem klonk zowaar een tikje wanhopig.

Douwe voldeed nu aan het verzoek en sloeg daarbij op uitdagende wijze zijn benen over elkaar. Brutaal keek hij De Jong aan en wachtte af.

Die begon: “Ik heb u laten komen om u in de gelegenheid te stellen uw excuses aan te bieden. Maar in plaats van dat u deze kans aangrijpt stelt u zich zo provocerend op dat ik mij verplicht voel om hiervan melding te maken.”

“U doet maar wat u niet laten kan,” was Douwe’s enige commentaar.

“Ziet u dan niet dat u het alleen maar erger voor u maakt? Eerst verknalt u de zaak op het station en dan stelt u zich op deze manier op! Wat denkt u daarmee te bereiken?”

Douwe boog zich voorover en steunde met over elkaar geslagen armen op het bureau. Met zijn gezicht heel dicht bij die van De Jong zei hij langzaam: “Ik denk helemaal niets te bereiken, luitenant. Helemaal niets! Want ik kan niets

bereiken. En weet u waarom niet? Omdat u zich aan het indekken bent. U schuift de schuld van uw falen in mijn schoenen. Nee, stil maar, jongetje, ik heb het allang door. Ik heb het al zo vaak meegemaakt. En het maakt werkelijk geen moer uit of ik mij onderdanig opstel of niet: ik krijg toch de schuld! Zo draaien jullie officieren je onder je verantwoording uit. Daarom walg ik van jullie soort mensen! Officieren? Ik ken er maar weinig die een greintje eergevoel bezitten!” De Jong was naar achteren gedeinsd en leunde nu tegen zijn rugleuning aan. Hij vermeed Douwe recht in de ogen te kijken. Hij was bleek geworden en moest eerst een paar keer slikken voor hij zei: “Eh, nou ja, als u er dan zo over denkt dan laat u mij verder ook geen keus, Rademaker. Ik zal uw gedrag van gisteren en van nu rapporteren. U zal er nog van horen!”

Douwe was weer achteruit gaan zitten zodat De Jong zich weer naar voren kon buigen. Hij schudde zijn hoofd en deed alsof hij teleurgesteld was. “Werkelijk, ik begrijp u niet, Rademaker. U snapt toch wel dat u zo uw eigen graf graaft.”

“Onzin, Luitenant. U bent degene die tracht mijn graf te graven, dat weet u heel goed. U hoeft niet te proberen mij een rad voor de ogen te draaien want ik heb u heel goed door. En aangezien ik van het begin af aan niet de illusie heb gehad dat u mij zou sparen kon ik net zo goed van de gelegenheid gebruikmaken om u eens te vertellen wat ik vind van die onervaren snotneuzen als u, waar onze dienst tegenwoordig mee wordt opgescheept.” En na dit gezegd te hebben stond hij op en beende de gang op. De deur achter hem sloeg net iets te hard dicht. Hij wist dat nu de rapen gaar waren. Maar hij was zo laaiend dat het hem op dat moment niets kon schelen.

Met grote stappen liep hij de onderzoekkamer binnen. Iedereen keek hem aan.

“En?” was er iemand zo vermetel te vragen.

“Storm! Zwarte storm!” antwoordde Douwe kort.

Hij trok zijn jas aan en verliet de kamer onder een: “Ik ben bij de OVJ² als ze naar mij vragen.”

De achterblijvers keken elkaar veelbetekenend aan.

“Kom binnen, Rademaker. Ga zitten.” De stem van kolonel Van Bueren was zacht, bijna vriendelijk.

Douwe deed wat hem gevraagd werd. Zijn directe chef, kapitein Bil Zijlstra, was ook aanwezig en voorts de directe chef van De Jong, majoor Dekker, het hoofd van de afdeling comptabiliteit.

Douwe beseftte dat deze bijeenkomst niet bedoeld was om hem te feliciteren met de geslaagde actie van de dag ervoor. Toch begon Van Bueren ermee. Hij pakte een Nieuwsblad Van Het Noorden van zijn schrijfblad en hield hem omhoog. Met schreeuwende koppen stond op de voorpagina:

SPECTACULAIRE POLITIEACTIE

---

² OVJ = Officier van Justitie

En in de sub-koppen: *Bij inval vijf frauderende schippers aangehouden en Geruchtmakende moord opgelost.*

“Een knap staaltje werk, Rademaker. Ik heb begrepen dat u alle eer toekomt.”

“Dank u, meneer.”

“Hoe gaat het met de verhoren?”

“Erg goed, meneer. We hebben al drie bekentenissen waaronder die van de schutter.”

De kolonel glimlachte. “Mooi zo. Ik heb zojuist de hoofdofficier van justitie aan de lijn gehad. Hij was bijzonder opgetogen over het verloop van de actie. Vooral het feit dat alles zonder verder geweld is verlopen deed hem erg goed. Nogmaals mijn felicitaties, Rademaker.”

Douwe knikte en wachtte af.

De districtscommandant vervolgde op een iets andere toon. “Wel, de werkelijke reden waarvoor ik u hier heb ontboden is een geheel andere. Eigenlijk wel een ernstige.”

Douwe knikte weer. “Ik weet wat u bedoelt, meneer.”

“Mooi, Rademaker, dan kunnen we direct ter zake komen. Het heeft naar mijn mening geen zin om alles nog een keer op te noemen. Het punt is dat luitenant De Jong zijn beklag heeft gedaan en het gevolg daarvan is dat ik nu door mijn baas onder druk wordt gezet om harde maatregelen tegen u te nemen, zeer harde maatregelen zelfs.”

Douwe glimlachte zuurzoet en antwoordde: “Dat had ik wel verwacht.”

Van Bueren vouwde zijn armen over elkaar. “Werkelijk? Waarom heeft u zich dan zo opgesteld? Ik vind dat een nogal stupide vertoning!”

Douwe had nog nooit een blad voor zijn mond genomen en deed dat ook nu niet. “U kunt denken wat u wilt, kolonel, maar ik weet dat luitenant De Jong uit was op mijn kop. En laten we elkaar geen mietje noemen: hij zou mijn kop altijd gekregen hebben, hoe dan ook! Het doet dan ook echt niet ter zake hoe ik mij opstel. De Jong wint altijd want de leiding zal hem altijd de hand boven het hoofd houden!”

Van Bueren keek Douwe doordringend aan. “Weet u, Rademaker, uw openhartigheid verbaast mij iedere keer weer. U maakt van uw hart geen moordkuil. Maar ik moet u er ook op wijzen dat dit lang niet altijd op prijs wordt gesteld. Het kan zich zelfs in veel gevallen tegen je keren.”

“We leven nu eenmaal niet een maatschappij waar eerlijkheid als het hoogste goed wordt beschouwd,” verzuchtte Douwe, “en veel mensen kunnen slecht tegen de waarheid, ook hier, bij de politie.”

Van Bueren hief zijn handen op. “Helaas, dat moet ik toegeven. Maar waarom hebt u van het begin af aan De Jong ervan verdacht dat hij uit was op uw kop, zoals u dat uitdrukte?”

“Meneer, ik heb een jarenlange recherchepraktijk achter de rug. Ik heb honderden verhoren afgenomen van even zo vele misdadigers. Heus, denkt u nu werkelijk dat ik in die tijd niet voldoende mensenkennis heb opgebouwd? De

Jong dacht een spelletje met mij te spelen, maar voor mij is hij een open boek. Hij is slechts een onervaren broekje die nog moet leren hoe hij die spelletjes moet spelen. Hij moet trouwens nog een heleboel andere dingen leren. Maar hij is arrogant en denkt dat hij de wijsheid in pacht heeft, alleen maar omdat hij een officiersster op zijn schouders heeft. Hij zal beslist niet naar ouderen luisteren, vooral niet wanneer die lager in rang zijn dan hij. Hij is een stuk onbenul en dit soort personen, waarvan ik merk dat er steeds meer komen, zijn een gevaar voor onze organisatie!”

Van Bueren wisselde een blik van verstandhouding met Dekker. “Als u dat dan al wist, waarom hebt u zich er dan niet tegen gewapend?”

“Dat heb ik. Althans dat heb ik geprobeerd. Ik heb maandenlang het toneelspel meegespeeld, maar ik kreeg een hekel aan mijzelf. Zo zit ik niet in elkaar. En toen zondag op het station die gewonden vielen door zijn onvergeeflijke stommiteiten sloegen bij mij de stoppen door. Kunt u dat begrijpen?”

“Ja, dat kan ik mij voostellen,” antwoordde Van Bueren eerlijk, “mij is ook eens zoiets overkomen.”

Nu mengde Dekker zich in het gesprek. “Luitenant De Jong beweert echter dat het uw fout was.”

Weer laaide de woede bij Douwe op. Hij moest zich dwingen om rustig te blijven. Het ontging de andere aanwezigen niet. Hij haalde eerst een paar keer diep adem voordat hij antwoordde: “Natuurlijk beweert hij dat! Maar bij deze zeg ik u, majoor, dat wanneer hij bij die bewering blijft ik een officieel onderzoek zal eisen naar alles wat er is gebeurd. Dan zullen we zien wie er gelijk krijgt!”

“U vindt dus dat u niets te verwijten valt?”

“Ik heb naar eer en geweten gehandeld, meneer. Het enige wat mij valt te verwijten is dat ik niet tijdig het verzoek heb ingediend om vrijgesteld te worden van mijn ME-diensten of desnoods om overplaatsing te hebben gevraagd naar een ander peloton. Dan was dit nooit zover gekomen.”

“Dat is gemakkelijk achteraf praten,” zei Van Bueren, “en dat lost dit probleem niet op. Ik zit ermee dat mijn baas van u af wilt. Hij is, ik citeer zijn eigen woorden, uw voortgaande gebrek aan eerbied voor uw meerderen en constante insubordinatie zat. Hij vindt dat ik u direct moet schorsen en een ontslagprocedure moet voorbereiden wegens slecht functioneren!”

Douwe opende zijn mond om te protesteren maar Van Bueren hief zijn hand op. “Wacht even, Rademaker. Ik heb hem direct verteld dat dat wel het stomste is wat hij kon doen. Ik heb hem geconfronteerd met uw fantastische staat van dienst en hem voorgehouden dat we zwaar zouden afgaan voor de ambtenarenrechter. Zeker na dit!” En daarbij tikte hij met zijn vinger de krant.

“Daar kun u op rekenen!” Douwe was witheet. “Naar de ambtenarenrechter stappen is het eerste wat ik zal doen! Maar ik zal er ook voor zorgen dat er een gedegen onderzoek komt naar het falen van luitenant De Jong. Ook al moet daarvoor de Rijksrecherche worden ingeschakeld!”

“Daar was ik al bang voor,” zei Van Bueren toonloos, “en dat heb ik de generaal ook verteld. Desondanks staat hij erop dat u van het districts bureau wordt verwijderd. Mijn verweer dat ik daarmee mijn beste rechercheur zou verliezen hielp geen steek.” Van Bueren slaakte een diepe zucht. Hij zat er echt mee. Hij keek Douwe aan. “Maar het bleek dat de generaal gevoelig was voor de dreiging van een onderzoek en dat bood mij de kans voor een compromis.”